

DE BRAAK

Naam:	De Braak
Type:	buitenplaats
Ontwerpjaraar:	1827
Uitgevoerd:	ja
Nog bestaand:	ja/2012
Architect/bureau:	Roodbaard, L.P.
Opdrachtgever:	Abraham Derks Hesselink en Alida Bleeker
Adres:	Hoofdweg 268 Paterswolde
Archief:	DA/KD:akte d.d. 21-10-1871, dl-nr 372-78
Literatuur:	3; 3; 14; 22; 24; 105; 113; 130; 135; 136; 139; 157

Landgoed De Braak was tussen 1798 en 1827 in het bezit van de familie Van Hasselt. In 1827 kwam het landgoed in handen van de in Sneek werkende Abraham Derks Hesselink (1787-1858). Hij liet de bestaande formele aanleg van het landgoed her-inrichten in landschappelijke stijl. In 1871 werd De Braak aan de noordkant uitgebreid.

Algemeen wordt aangenomen dat Abraham Derks Hesselink omstreeks 1827 aan Roodbaard de opdracht gaf om een plan voor De Braak te ontwerpen voor ongeveer 9.5 hectare. De bron voor deze aanname blijkt een artikel uit het tijdschrift Mooi Groningen van januari 1917 te zijn, waarin melding wordt gemaakt van 'de heerlijke schepping van den genialen tuinarchitect Roodbaard'. Wellicht is dit op mondelinge overlevering gebaseerd.

Kadastraal minuutplan 1811 - 1832

Topografische Militaire Kaart 1830 - 1850

Topografische Militaire Kaart 1852

Topografische Militaire Kaart 1850 - 1864

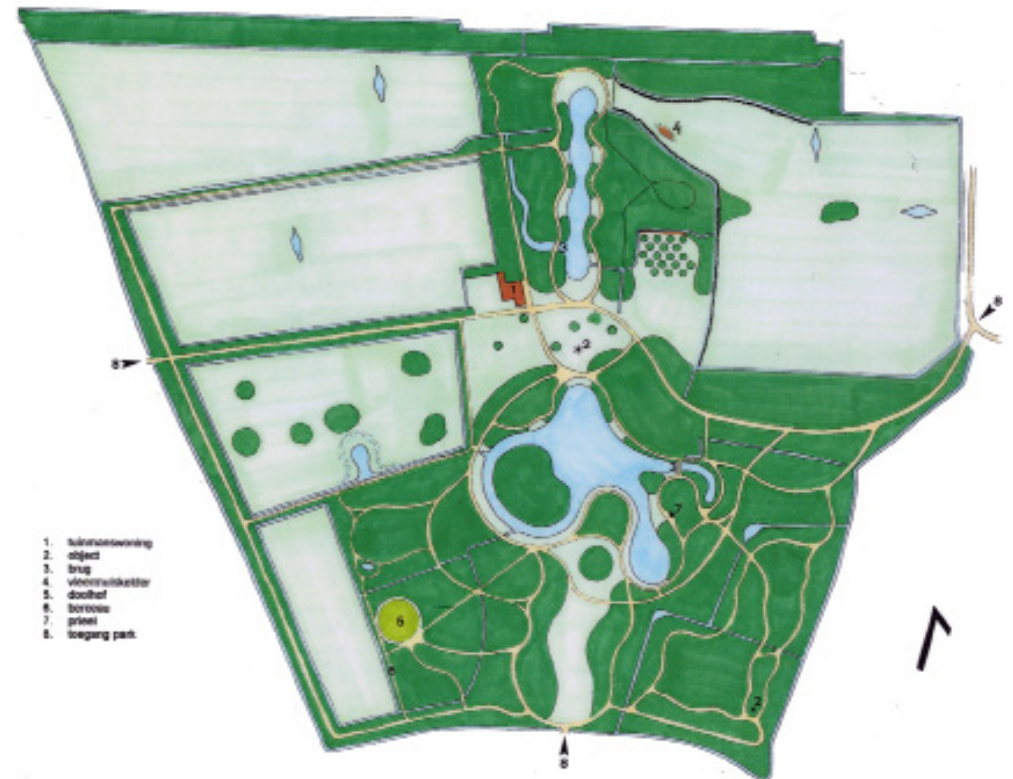

De grote vijver met bijgelegen heuvels en slingerpaden zijn inderdaad in de typerende stijl van Roodbaard uitgevoerd. Deze vormen zijn voor het eerst herkenbaar op het Kadastraal Minuutplan (opgemaakt in 1818). Op eerdere kaarten, zoals de Frans Militaire Kaart 1811-1813 en de kaart van Huguenin 1819-1829, is bij De Braak nog een formeel park zichtbaar.

Het ontwerp voor De Braak beslaat het gebied rondom de waterpartijen. Deze twee vijvers zijn verschillend van grootte en vorm. Het huis vormde het middelpunt van het parkontwerp en werd aan de noord- en zuidzijde begrensd door deze waterpartijen. Rond de grote vijver ligt tegenwoordig nog altijd een dicht patroon van slingerpaden. In deze vijver zijn twee eilanden geplaatst.

Aan de hand van kaart- en beeldmateriaal en een ruimtelijke analyse kan de grote vijver van De Braak vergeleken worden met bijvoorbeeld de vijver in het achterpark van Stania State en de grote vijver in het Koepelbos. Allen zijn breed uitlopend, hebben inhammen en een of meerdere eilanden. Het grote eiland in de vijver van De Braak had oorspronkelijk een opgeworpen heuvel met daarop een koepel. Gezamenlijk vormde dit een belangrijke zichtlijn. De tweede langgerekte vijver is daarentegen vergelijkbaar met de vijver in het park van De Klinze. Ook hier is het repeterende ritme van de hoge en lage oevers herkenbaar, in combinatie met het evenwijdig aan de vorm van de vijver lopende pad.

De waterpartijen hebben een grote invloed op de structuur en oriëntatie van het park. Er gaat een duidelijke noord-zuid invloed uit van de vijvers, die een samenspel vormen met het reliëf. De paden vormen in het geheel van de aanleg en zichtlijnen belangrijke elementen. Tussen de slingerende paden zijn diverse perken ontstaan. In het park hebben zeker een drietal tuinhuizen of priëlen gestaan. Ze speelden een belangrijke rol in het stelsel van zichtlijnen, vanaf de tuinhuizen had men bijvoorbeeld zicht op het huis of de omliggende vijverpartijen.

Reconstructieplan NO.ORDPEIL (1996)